

Adrianus Leendert Bauling

Koog aan de Zaan 1906 - Deventer 1974

Adrianus Leenderst (Janus) Bauling stond aan de basis van de ontwikkeling van de radio tot massamedium én van de (latere) ontwikkeling van kabelnetwerken.

Als leerling van de Zaandamse HBS raakte hij in de ban van de zich toen ontwikkelende radiotechniek. Hij bouwde zelf een ontvangstinstallatie en verbond die in 1924 via een 'draadje' met door hem geïnstalleerde ontvangers in de huizen van vijf burens aan de Koogse Stationsstraat, aan wie Bauling de ontvangst voor 50 cent per week doorgaf. Daarmee gaf hij mede gehoor aan het appèl van zijn ouders, die er genoeg van kregen dat hun huiskamer regelmatig vol zat met naar de radio luisterende gasten, en ook dat hun zoon zich in hun ogen te weinig met zijn schoolwerk bezighield.

Draadomroep

De 'draadomroep', zoals Baulings vinding ging heten, maakte radio-ontvangst mogelijk voor de massa; eerder was dat alleen mogelijk voor radioamateurs die in staat waren zelf de ingewikkelde ontvangstapparatuur in elkaar te zetten. Vanaf 1926 baatte Janus Bauling zijn vinding – 'radiodistributie' – grootschaliger uit. Hij richtte de 'Eerste Nederlandse Radio Centrale' op, die concessies in verscheidene Zaanse gemeenten kreeg, alsmede in onder meer Amsterdam-Oost, Alkmaar en Deventer.

Radiodistributie

Begin jaren '30 was Bauling directeur van de door hem opgerichte Eerste Nederlandse Radio Centrale, die 3500 abonnees telde. Een groot aantal gemeenten had toen, ondanks een negatief advies van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, eigen radiodistributiebedrijven opgericht die lokale uitzendingen verzorgden. De radiodistributie groeide uit tot een landelijk netwerk van concessiehouders met tezamen honderdduizenden abonnees. In 1940 annexeerden de Duitse bezetters de draadomroep; deze werd voortgezet door de PTT.

Luchtvaart

Janus Bauling verhuisde naar het oosten van het land, richtte daar een bedrijf in celluloseverwerking op en werd wethouder in Deventer. Als gepassioneerd sportvlieger werd hij instructeur in vliegen en zweefvliegen en (min of meer uit liefhebberij) havenmeester van het vliegveld Teuge. Zijn verdiensten voor de luchtvaart werden internationaal erkend